

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

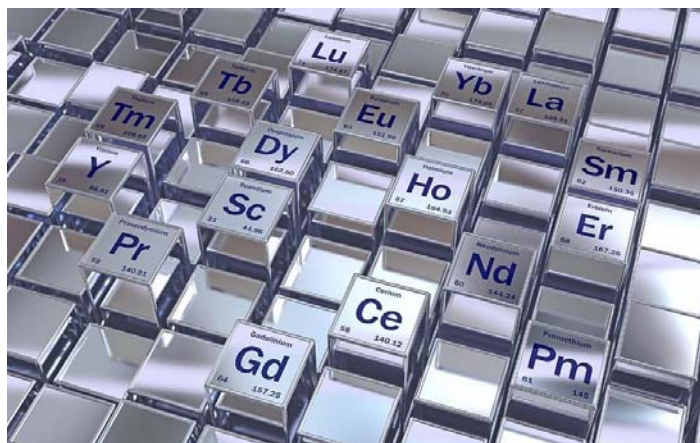
سیاسی

نویسنده: ولادیمیر مالیشف* - (Vladimir MALYSHEV)

برگردان: ا. م. شبیری

۲۳ اپریل ۲۰۲۳

فلزات خاکی کمیاب- سلاح‌های چین و روسیه

به گزارش فایننشال تایمز، چین ممکن است در پاسخ به تحریم فن‌آوری توسط ایالات متحده، عرضه فلزات خاکی کمیاب به غرب را ممنوع کند.

این فلزات امروزه در پیشرفته‌ترین بخش‌های اقتصاد، از جمله برای تولید تسلیحات مدرن مورد تقاضا هستند. به همین دلیل است که تحلیلگران واکنش چین را درناک‌ترین اقدامی تلقی می‌کنند که ممکن است بیجینگ علیه واشنگتن به آن دست بزند. چین با سهم تولید ۸۰-۹۵ درصد بسته به عنصر در تولید و ذخایر فلزات خاکی کمیاب، پیشرو مطلق جهان و ایالات متحده بزرگترین مصرف‌کننده آن‌ها است. روسیه نیز از لحاظ کل ذخایر فلزات کمیاب در رتبه دوم جهانی قرار دارد.

الکسی لئونکوف، کارشناس نظامی و سردبیر مجله «زرادخانه میهن»، در برنامه «عصر با ولادیمیر سالایوف» در کانال ۱ تلویزیون روسیه گفت، که ساخت یک اف-۳۵ به ۴۰۰ کیلوگرم از این فلزات کمیاب نیاز دارد. بسیاری از آن‌ها همچنین برای سلاح‌های با دقت بالا مورد نیاز هستند. البته می‌توان از یک فاجعه جهانی که فقط امریکائی‌ها فکر می‌کنند زنده می‌مانند، جلوگیری کرد. آن‌ها باید از منابع محروم شوند. لئونکوف گفت: «روسیه و چین هر دو می‌توانند این کار را انجام دهند. البته، چین در این مسیر گام برداشته است».

این واقعیت را ایالات متحده آمریکا بخوبی درک می‌کند. همانطور که فاکس نیوز هشدار داد، «اگر زنجیره تأمین این مواد کانی به ایالات متحده شکست بخورد، پرواز هواپیماهای جنگنده متوقف می‌شود، تانک‌ها از حرکت باز می‌ایستند و ارتش ایالات متحده ممکن است با مشکلات ارتباطی مواجه شود».

ایالات متحده به دلیل مشکلات با تأمین‌کنندگان چینی، توجه خود را به یکی دیگر از تولیدکنندگان عمده فلزات کمیاب-مغولستان معطوف کرده است. اولان‌باتور از قراردادهای بسیار پرسود امتناع نکرد و زمانی که طرفین عملاً دست موافقت دادند، ایالات متحده مشکلات غیرمنتظره‌ای را آغاز کرد. ناظران نشریه چینی «سوهو» گزارش می‌دهند: «در یک لحظه کاملاً غیرمنتظره، روسیه «دیگ آب سرد» را بر روی ایالات متحده ریخت». واقعیت این است که مغولستان موقعیت جغرافیایی منحصر به فردی دارد. این کشور محصور در خشکی است و تنها با دو کشور روسیه و چین مرز مشترک دارد و اگر بخواهد عناصر خاکی کمیاب را به ایالات متحده بفرستد، ناگزیر است از طریق این کشورها که مخالفان اصلی سیاسی ایالات متحده هستند، ترانزیت کنند و از آنجائی که جمهوری خلق چین علاقه‌ای به افزایش رقابت مغول‌ها در بازار ندارد، واشینگتن باید با مسکو مذاکره کند. همه این‌ها خطری برای تبدیل شدن به یک شکست کامل برای امریکائی‌ها است. تحلیلگران جمهوری خلق چین معتقدند: «امریکائی‌ها باید رضایت فدراسیون روسیه را کسب کنند. اما انجام این کار برای آن‌ها بسیار دشوار خواهد بود».

اما روسیه یک مشکل جدی دارد. با وجود ذخایر عظیم فلزات معدنی ستراتیژیک مهم (رتبه دوم جهانی)، سهم تولید این فلزات در کشور ما تنها ۲ درصد جهانی را تشکیل می‌دهد.

در دسامبر ۱۹۹۱، اداره فدرال مسؤول ایجاد و نگهداری پایگاه منابع کانی- وزارت زمین‌شناسی اتحاد جماهیر شوروی منحل شد. دولت توجه خود را فقط به هیدروکربن‌ها معطوف نمود. برخی از سودآورترین کالاها مانند طلا، فلزات گروه پلاتین، نیکل، فسفات و کودهای پتاس توسط بخش خصوصی تصرف شد. مابقی در خارج از کشور به فروش رفت.

این واقعیت به مشکلات تبدیل گردید. با گذشت زمان معلوم شد که صنعت هوانوردی، فضائی، صنایع دفاعی، الکترونیک و خودروسازی بدون پایگاه مواد خام فلزات خاکی کمیاب خود قابل توسعه نیستند. در ابتدای سال ۹۶ از ۲۹ نوع عنصر خام معدنی طبقه‌بندی شده توسط دولت به عنوان مواد مهم ستراتیژیک به ۱۵ نوع مواد نفتی، گاز طبیعی، طلا، مس، نیکل، سرب، مولیبدن، تنگستن، قلع، زیرکونیوم، کبالت، پلاتینوئیدها، نقره، الماس و به ویژه مواد خام کوارتز خالص دست یافتیم. ۱۴ گونه باقی‌مانده شامل اورانیوم، منگنز، کروم، تیتانیوم، بوکسیت، تانتالیم، نیوبیم، اسکاندیم، بریلیم، آنتیموان، لیتیوم، ژرمانیوم، رنیم و عناصر خاکی کمیاب از گروه ایتریوم، به طور کامل یا جزئی از خارج وارد شد.

در این میان، به دلیل توسعه فن‌آوری‌های جدید، تقاضا برای برخی فلزات در سراسر جهان چندین برابر افزایش یافت و ذخایر معادن کشف‌شده در دوره اتحاد جماهیر شوروی به پایان رسید. وابستگی به تأمین‌کنندگان خارجی، به ویژه، پس از اعمال تحریم‌های اقتصادی بحرانی شده است. امروزه وابستگی به واردات برخی از عناصر، از جمله، منگنز، کروم، تیتانیوم، لیتیوم به صد درصد می‌رسد.

حتی آنچه را که در داخل می‌توانستیم تولید کنیم، از چین و کشورهای جنوب شرق آسیا وارد می‌کنیم. این منجر به عقب‌ماندگی بیشتر روسیه در زمینه‌های میکروالکترونیک، فن‌آوری کامپیوتر، انرژی‌های تجدیدپذیر در صنایعی می‌شود که در آن‌ها تقاضا برای فلزات کمیاب در جهان طی ۱۵ سال گذشته، حدود ده برابر شده است.

در جون ۲۰۲۲، رئیس جمهور به دولت دستور داد، با مشارکت آکادمی علوم روسیه، شرکت دولتی «روس اتوم» و سایر سازمان‌ها «مطالعه و اجرای مجموعه‌ای از اقدامات اولویت‌دار در بخش‌های حیاتی خاص اقتصاد را به منظور ایجاد تقاضا برای مواد معدنی جامد داخلی، از جمله، برای عناصر کمیاب و فلزات خاکی کمیاب، تیتانیوم، لیتیوم، منگنز، بریلیم، تانتالیم، تنگستن، محقق سازد. در عین حال، یک چرخه کامل تولید از مواد اولیه تا محصول نهایی را فراهم کند.

در اواسط اپریل ۲۰۲۳، در جلسه هیأت رئیسه آکادمی علوم روسیه که به توسعه پایه مواد خام روسیه اختصاص داشت، دانشمندان خاطرنشان کردند که خود وجود منابع معدنی، یک جزء مهم امنیت ملی است. اما از اوایل دهه ۱۹۹۰، حتی یک معدن بزرگ سنگ‌های معدنی در کشور کشف نشده است. بنابراین، در آینده قابل پیش‌بینی تنها می‌توان روی اندوخته‌های دوره شوروی حساب کرد.

آکادمیسین نیکولای بورتنیگوف خاطرنشان می‌سازد: «لیست فلزات مهم ستراتیژیک تقریباً کل جدول تناوبی را شامل می‌شود. اما اگر برخی از آن‌ها مانند نیکل، کبالت، فلزات گروه پلاتین، طلا، فلزات خاکی کمیاب سبک حیاتی نیستند، برای برخی از فلزات «شش بزرگ» مانند آلومینیوم، کروم و منگنز، کمبود شدید وجود دارد. ما بوکسیت، سنگ معدن تیتانیوم، لیتیوم با کیفیت بالا نداریم».

مشکل دیگری نیز وجود دارد. به عنوان مثال، در معادن عظیم خیبینی در شبه‌جزیره کولا، همراه با سنگ معدن آپاتیت-نفلین که برای تولید کودهای فسفاته استفاده می‌شود، سالانه حدود ۱۲۰ هزار تن فلزات خاکی کمیاب استخراج می‌شود که وزن مرده هستند. برای مقایسه: چین، تولیدکننده اصلی فلزات خاکی کمیاب در جهان، در سال ۲۰۲۲، ۲۱۰ هزار تن تولید کرد. در کارخانه الکترومالتوژی چلیابینسک، که سنگ معدن مولیبدن در آن فرآوری می‌شود، فلز ناخالصی بسیار ارزشمند دیگر رنیم را که برای تولید آلیاژهای راکتی با استحکام بالا ضروری است، نیز از دست می‌دهد.

دومین کنفرانس صنعتی «فلزات خاکی کمیاب ۲۰۲۳» در ماه مارچ در مسکو برگزار شد. در کنفرانس خاطرنشان شد که روسیه قصد دارد وابستگی خود را به واردات مواد کمیاب و فلزات خاکی کمیاب در سال‌های آینده کاهش دهد و سپس، به طور کامل نیازهای داخلی خود را برای ترکیبات فلزات خاکی کمیاب جداگانه بر اساس مواد خام خود تأمین کند و تا سال ۲۰۳۰ در رتبه دوم پس از چین قرار گیرد. برای انجام این کار، ما شرایط تولید فلزات خاکی کمیاب مورد نیاز خود اعم از منابع مادی، تصمیم دولت، تقاضای فزاینده برای فلزات خاکی کمیاب را داریم. با این حال، هم اکنون نیز روسیه و چین، می‌توانند شرایط خود را در این زمینه دیکته کنند.

نکته: هر که ارزش داشته‌های خود نداند، بدو آن رسد که به اتحاد شوروی رسید.

نقل از: [بنیاد فرهنگ ستراتیژیک](#)

۲ اردیبهشت-ثور ۱۴۰۲

* - رئیس هیأت مدیره سازمان غیرتجاری خودمختار «فروشگاه کتاب نویسنده»، سردبیر روزنامه‌ای به همین نام، عضو اتحادیه نویسندگان روسیه. خبرنگار سابق و رئیس دفاتر خبرگزاری تاس در ایتالیا و یونان. مؤلف بیش از ۳۰ جلد کتاب داستانی و روزنامه‌نگاری.